

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

fra Retspolitisk Forening

vedrørende forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ret til information
under straffesager

Justitsministeriets sagsnummer 2010-305-1011

Overordnet hilser RPF forslaget velkomment, da vi har den opfattelse, at demokratiske rettigheder også bør sikre en retfærdig rettergang, hvortil bl.a. hører så udførlig information under straffesager som muligt af mistænkte/sigtede/tiltalte personer og deres forsvarere, familie etc.

Ud fra tanken om menneskerettighedernes universalitet er det vigtigt, at disse regler omfatter så mange lande som muligt. Om så det kan eller skal bruges til (også) at skabe tillid til EU, må afhænge af ens holdning til den europæiske integration. Men umiddelbart er tankegangen i citatet fra Stockholmsprogrammet (øverst på side 2 i grund- og nærhedsnotatet) ikke indlysende ("...og et væsentligt element i den gensidige tillid mellem medlemsstaterne og borgernes tillid i EU.").

Da forslaget vedrører spørgsmål, som udover national regulering også er indeholdt i Den europæiske Menneskerettighedserklæring (EMRK) og ofte pådømmes af Den europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD), skal RPF advare mod den risiko, som kan opstå for skismaer også i den henseende.

Problemstillingen er bestemt ikke ny og har i masser af år været drøftet under det franske udtryk "le double emploi", hvor eksistensen af to organisationer (Europarådet og (nu) EU) med to strukturer og to regelsæt nødtigt skulle føre til forringelser af borgernes rettigheder og hele situation, herunder også øgede omkostninger. En løsning af spørgsmålet om EU's tiltrædelse til EMRK og EMD kan mindske denne risiko.

Forslaget samt grund- og nærhedsnotatets gennemgang af retsplejeloven mv. påviser, at det danske regelsæt rent faktisk halter bagefter på en række områder. Der mangler på flere punkter udtrykkelig lovhjemmel for regler, procedurer og rutiner, som forekommer helt indlysende og rimelige med hensyn til information af denne personkreds under straffesager samt deres forsvarere og familier mv.

Inkorporeringen af EMRK i dansk ret har i et vist omfang repareret på den situation, og det er også en kendsgerning, at mange af de ikke udtrykkeligt lovhjemlede rettigheder mv. fremgår af diverse instrukser, vejledninger og faste rutiner, men foreningen finder dog anledning til at foreslå, at der allerede nu på nationalt plan gennemføres de fornødne lovændringer, så disse skavanker snarest udbedres uden nærmere afventen af, hvad der måtte ske med det foreliggende EU-forslag og det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender.

I den forbindelse skal vi specifikt pege på spørgsmålet om retten til aktindsigt i sagens akter, jf. retsplejelovens §§ 729 a - 729 c, der jo i praksis som altovervejende hovedregel administreres således, at en sigtet/tiltalt ikke må overleveres et sæt sagsakter, men alene er henvist til at gennemse dem under sin forsvarers tilstedeværelse. En lovændring på dette område ville betyde en stor praktisk lettelse for de involverede parter og samtidig principielt rime bedre med betragtningen, at det jo er lige præcist den sigtede/tiltalte, straffesagen retter sig imod. Risikoen for misbrug kunne imødegås/minimeres ved, at man fra overleveringen til den sigtede/tiltalte kunne undtage evt. særligt følsomme eller fortrolige bilag blandt akterne efter samme model som efter gældende ret med de såkaldte forsvarerpålæg.

København, den 19. oktober 2010

Bjørn Elmquist
formand

Emil M. Jelstrup
sekretær